

Київський університет імені Бориса Грінченка

Історико-філософський факультет

Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
«01» 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософські студії. Філософія

для студентів

спеціальності **081 Право**

освітнього рівня **першого (бакалаврського)**

освітньої програми: **081.00.01 Право**

Київ – 2020

Розробники: доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії
В.І. Додонова

Викладачі: доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії
В.І. Додонова

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії Історико-філософського факультету
Протокол від 29 серпня 2019 року № 1
Завідувач кафедри _____ д.філос.н., проф. Додонов Р.О.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми _____

10.09.20 р.
Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

Робочу програму перевірено

30.08.2019 р.

Заступник декана _____ Завадський В.М.

Пролонговано:

на 2020/2021 н.р. _____ (Додонов Р.О.), « 28 » _____ 20 20 р., протокол № 1

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Філософські студії		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180	6/180
Курс	1, 3	1, 3
Семестр	1, 5	1, 5
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	70	24
Модульний контроль	12	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	68	156
Форма семестрового контролю	Залік, екзамен	Залік, екзамен
Філософські студії: Філософія		
Курс	3	3
Семестр	5	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	42	16
Модульний контроль	8	-

Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	40	104
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу – ознайомлення студентів з основними положеннями філософії, з сучасними досягненнями в галузі теорії пізнання та епістемології, антропології.

Завданнями навчальної дисципліни є оволодіння такими компетентностями:

ЗК1 – Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК4 – Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.

ЗК9 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10 – Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.

ЗК11 – Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

ЗК12 – Здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами.

ЗК13 – Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

ФК1 – Знання основ теорії та філософії права, структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

3. Програмні результати навчання.

Студент має **знати та розуміти, вміти**:

СГ-1 – Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин.

СГ-3 – Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

СГ-4 – Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

К-2 – Викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити зміст основних питань.

ПС-3 – Користуватися комп'ютерними програмами у межах стандартного програмного забезпечення з використанням електронних таблиць, графіків та інших можливостей.

ПС-4 – Працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Історія філософської думки.							
Тема 1. Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві	4	2	-	-	-	-	2
Тема 2. Антична філософія	8	2	2	-	-	-	4
Тема 3. Німецька класична філософія	8	2	2	-	-	-	4
Тема 4. Сучасні філософські течії	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2	-					
Разом	28	8	6	-	-	-	12
Змістовний модуль 2. Філософське розуміння світу							
Тема 5. Філософське розуміння світу.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 6. Проблема свідомості в філософії.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2	-					
Разом	18	4	4				8
Змістовний модуль 3. Проблема пізнання та його специфіка							
Тема 7. Сутність і структура пізнавального процесу.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 8. Наука як тип раціональності та соціальний інститут.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 9. Методологія пізнання. Форми і методи наукового пізнання.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2	-					
Разом	26	6	6				12
Змістовий модуль 4. Соціальна філософія та антропологія.							
Тема 10. Суспільство як соціальна система.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 11 Проблема людини в філософії.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2	-					
Разом	18	4	4	-	-	-	8
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	22	20	-	-	-	40

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Історія філософської думки.							
Тема 1. Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві		2	2	-	-	-	26
Тема 2. Антична філософія				-	-	-	
Тема 3. Німецька класична філософія				-	-	-	
Тема 4. Сучасні філософські течії				-	-	-	
Модульний контроль		-					
Разом	30	2	2	-	-	-	26
Змістовний модуль 2. Філософське розуміння світу							
Тема 5. Філософське розуміння світу.		2	2	-	-	-	26
Тема 6. Проблема свідомості в філософії.				-	-	-	
Модульний контроль		-					
Разом	30	2	2				26
Змістовний модуль 3. Проблема пізнання та його специфіка							
Тема 7. Сутність і структура пізнавального процесу.		2	2	-	-	-	26
Тема 8. Наука як тип раціональності та соціальний інститут.				-	-	-	
Тема 9. Методологія пізнання. Форми і методи наукового пізнання.				-	-	-	
Модульний контроль		-					
Разом	30	2	2				26
Змістовий модуль 4. Соціальна філософія та антропологія.							
Тема 10. Суспільство як соціальна система.		2	2	-	-	-	26
Тема 11 Проблема людини в філософії.				-	-	-	
Модульний контроль		-					
Разом	30	2	2	-	-	-	26
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	120	8	8	-	-	-	104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія філософської думки.

Тема 1. Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві.

Філософія як особлива форма духовної діяльності людей і одна з форм суспільної свідомості. Предмет філософії та його історичний розвиток. Світогляд, його соціально-історичний розвиток. Структура світогляду і місце в ньому філософських знань. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософський, їх особливості.

Поліваріантність проявів філософії як духовного явища: філософія як форма світогляду; форма суспільної свідомості; форма культури; як наука.

Філософія і наука. Філософія і мистецтво. Філософія і політика. Філософія і право. Філософія і ідеологія. Поняття філософського метода. Основні функції філософії. Філософія і сучасність. Постмодерністське розуміння філософії.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1-9.

Додаткові: 14, 18-19.

Тема 2. Антична філософія

Антична філософія як соціальний і духовний феномен. Соціально-історичні передумови виникнення античної філософії і її роль у духовному житті Давньої Греції і Давнього Риму. Основні риси давньогрецької філософії. Періодизація античної філософії.

Докласична філософія. Мілетська школа /Фалес, Анаксимандр, Анаксімен/. Стихійна діалектика Геракліта. Елейська школа /Парменід, Зенон/. Піфагорейська школа. Матеріалістично-атомістична теорія Левкіппа, Демокріта. Людина як міра усіх речей в філософії софістів /Гордій, Протагор, Гіппій/.

Класична філософія. Філософські погляди Сократа. Філософська система Платона. Правові погляди Платона. Система ідеальної держави. Філософія Аристотеля. Правові погляди Аристотеля.

Проблема людини в філософії еллінізму. Стоїцизм, епікурейство, скептицизм.

Римська антична філософія: специфіка та особливості. Римський стоїцизм: вчення Сенеки, Епіктета, Марка Аврелія. Римський епікуреїзм: вчення Тіта Лукреція Кара. Римський скептицизм: вчення Секста Емпірика. Неоплатонізм: вчення Плотіна, Порфирія, Ямвліха, Прокла. Філософсько-правові вчення Стародавнього Риму.

Рекомендовані джерела:

Основні: 10-17.

Додаткові: 5, 8.

Тема 3. Німецька класична філософія.

Німецька класична філософія як духовно-теоретичне явище і її зв'язок з розвитком попередньої філософії. І.Кант. „Коперниківський переворот” у філософії. Докритичний і критичний періоди філософії Канта. Проблема пізнання в філософії І.Канта. Проблема антиномій. „Річ-у-собі”. Етика Канта. Категоричний імператив. Моральне трактування права І.Кантом.

Питання свідомості і самосвідомості в філософських системах Фіхте і Шеллінга. Філософія діяльності Фіхте. Теоретична концепція права Фіхте. Філософія трансцендентального ідеалізму Шеллінга. Філософія природи Шеллінга.

Діалектичний метод і метафізична філософська система Гегеля. "Феноменологія духу" як начало теоретичної системи Гегеля. Принцип тотожності буття і мислення. Людина як суб'єкт духовної діяльності, що створює світ культури. Гегель про закономірності становлення сутності людини. "Філософія права" Гегеля. Походження і призначення держави, поділ влади. Поняття громадянського суспільства.

Антропологізм філософії Людвіга Фейєрбаха. «Сутність християнства».

Рекомендовані джерела:

Основні: 18-25.

Додаткові: 1-2, 4, 6, 7, 9-10, 11-13.

Тема 4. Сучасні філософські течії.

Характерні риси суспільно-політичного життя, науково-технічного прогресу і духовної культури ХХ століття, їх відображення в філософській думці. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії. Основні філософські напрямки і течії.

Марксизм як соціальна і політична філософія. Соціально-історичні і наукові передумови виникнення філософії К.Маркса і Ф.Енгельса. Концепція діалектичного матеріалізму. Діалектичний матеріалізм Карла Маркса та Фрідріха Енгельса: «Тези про Фейєрбаха», «Злиденність філософії», «Діалектика природи», «Людвіг Фейєрбах та кінець німецької класичної філософії». Сутність матеріалістичного розуміння історії. Соціологічні питання марксистської теорії. "Економічна картина" К.Маркса і її зв'язок з принципами нової політичної філософії. Проблема відчуження людини і її розв'язання. Теоретична програма перебудови суспільства. Марксизм і сучасність.

Філософія життя. Антираціоналістичний характер філософії життя. Проблема нерационального /воля, почуття, інтуїція, несвідоме/. Тлумачення поняття "життя". Розуміння людини як суб'єкту воління, світу як волі і уявлення в творчості А.Шопенгауера. Проблема волі і ідея надлюдини в філософії Ф.Ніцше. Людське життя як культурно-історичний процес в розумінні В.Дільтея.

Філософська антропологія. Екзистенціалізм як філософія людського існування. Релігійний екзистенціалізм Г.Марселя, К.Ясперса. Атеїстичний екзистенціалізм М.Хайдеггера, А.Камю, Ж.П.Сартра. Людина в умовах відчуження, соціальних криз, "прикордонних ситуацій". Ставлення до віри. Проблема свободи людини і її сутність. Буття людини і буття світу. Проблема життя і смерті. «Смисл та призначення історії» Карла Ясперса. «Буття і час» Мартина Гайдеггера. «Буття і ніщо» та «Екзистенціалізм як гуманізм» Жана-Поля Сартра. «Есе про абсурд» та «Бунтівна людина» Альбера Камю.

Еволюція релігійної філософії в ХХ столітті. Онтологія і гносеологія сучасної релігійної філософії. Ортодоксальна і модерністська течії в релігійній філософії і їх взаємини. Традиційний і оновлений креаціонізм. Сучасне тлумачення доказів буття Бога. Проблема онтологічної і логічної істини. Релігія і наука. Неотомізм. Персоналізм. Рішення проблеми людини і суспільства.

Причини посилення ірраціоналітичних настроїв в філософії. З.Фрейд і його школа. Структура психіки: "Воно", "Я", "Зверх Я" і їх взаємодії. Тотем і табу. "Комплекс Едіпа". Поняття лібідо і сублимації. Ерос і танатос. Людина і культура, індивідуальна і масова психологія з точки зору психоаналізу. А.Адлер і ідея комплексу неповноцінності. Архетипи К.Г.Юнга. В.Райх як засновник фрейдомарксизму. "Гуманістичний психоаналіз" Е.Фромма.

Історичні умови виникнення позитивістської філософії. Вчення О.Конта. Загальні риси "першого позитивізму". Вплив поглядів Г.Спенсера на позитивізм. Характеристика емпіріокритицизму. Неопозитивізм. Основні ідеї представників Венського гуртка. Філософія лінгвістичного аналізу Л.Вітгенштейна. Течія "загальної семантики". Принципи верифікації і фальсифікації. Постпозитивізм і його представники: К.Поппер, Т.Кун, Лакатос, П.Фейєрабенд. «Структура наукових революцій» Томаса Куна

Загальна проблема і історичні коріння герменевтики. Проблеми герменевтики в творчості М.Хайдеггера. Онтологічна герменевтика Г.Гадамера. «Істина та метод» Ганса-Георга Гадамера. Онтологічно-гносеологічна герменевтика П.Рікера. «Існування і герменевтика» та «Людина як предмет філософії» Поля Рікера.

Філософська антропологія Макса Шелера. «Я та Ти» Мартина Бубера. «Структурна антропологія» Клода Леві-Стросса. «Феномен людини» П'єра Тейяра де Шардена. «Втеча від свободи» та «Мати чи бути» Еріха Фромма «Слова і речі» та «Історія сексуальності» Мішеля Фуко. Трансцендентальна семіотика Карла-Отто Апеля. Постструктуралізм Жака Дерріда. «Прагматизм, релятивізм та ірраціоналізм» Ричарда Рорті. «Людські якості» Ауреліо Печчеї.

Рекомендовані джерела:

Основні: 26-30.

Додаткові: 3, 15-17, 20-26.

Змістовий модуль 2. Філософське розуміння світу

Тема 5. Філософське розуміння світу.

Зміст категорії буття. Філософська ретроспектива поняття „буття”. Розуміння буття в європейській та східній традиції. Буття і суще. Буття і небуття. Основні форми буття. Буття речей, процесів, і станів "першої" природи. Буття "другої" природи. Світ як сукупна реальність, єдність природи і людини, матеріального світу і людського духу. Буття людини в світі природи. Специфіка людського буття. Буття духовного (ідеального) і його форми (індивідуальне і об'єктивоване духовне). Буття соціального як єдність індивідуального і суспільного буття.

Проблема субстанції. Монізм і плюралізм. Матеріалістичний і ідеалістичний монізм.

Формування науково-філософського поняття матерії. Фундаментальна роль категорії матерії в системі філософського матеріалізму. Методологічне значення цього поняття для пізнання природи, суспільства, практичної діяльності. Сучасна наука про складну систему організацію матерії. Основні рівні організації неживої

та живої природи. Суспільство як вищий рівень організації матерії. Філософія про різноманітність та єдність світу.

Поняття руху. Стійкість та мінливість, переривчатість та непереривчатість як характеристики руху. Рух і розвиток. Основні форми руху, їх співвідношення, якісна специфіка і взаємозв'язок. Сучасна наука і проблема класифікації руху. Єдність матерії і руху.

Простір і час. Субстанціональна та реляційна концепції простору і часу. Специфіка властивостей простору і часу в неживій, живій природі і суспільних процесах.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1-5.

Додаткові: 20.

Тема 6. Проблема свідомості в філософії.

Проблема свідомості в філософії. Генезис свідомості. Відображення як загальна властивість матерії. Розвиток форм відображення. Відображення в живій та неживій природі. Відображення і інформація. Свідомість як вища форма відображення і форма регулювання людською діяльністю.

Суспільна природа свідомості. Роль праці і спілкування у виникненні свідомості. Свідомість і мова. Знаково-символічні системи.

Основні властивості свідомості. Свідомість як суб'єктивний образ об'єктивного світу. Проблема ідеального. Структура свідомості: компонентна, рівнева. Свідомість і емоції. Свідоме і підсвідоме. Свідомість і інтуїція. Самосвідомість і її форми. Сутність рефлексії. Проблема ідеального в філософії. Розуміння свідомості у соціально-філософському вимірі. Суспільна свідомість та індивідуальна свідомість. Структура суспільної свідомості: рівні, сфери, форми. Буденна суспільна свідомість, теоретична суспільна свідомість. Форми суспільної свідомості: наукова, філософська, естетична, релігійна, політична, правова, моральнісна. Право, правовебуття, правосвідомість, буденнаправосвідомість, теоретична правосвідомість, правовапсихологія, правоваідеологія, правовасамосвідомість.

Рекомендовані джерела:

Основні: 5-13.

Додаткові: 23, 24-25.

Змістовний модуль 3. Проблема пізнання та його специфіка

Тема 7. Сутність і структура пізнавального процесу.

Поліваріантність підходів до проблеми пізнання в історії філософії. Теорія пізнання як філософська дисципліна. Пізнання як особливий вид діяльності. Суспільна природа пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Чуттєвий рівень пізнання.

Форми чуттєвого рівня. Раціональний рівень пізнання як якісно-новий ступінь відображення дійсності. Форми раціонального пізнання: поняття, судження, умовивід. Єдність чуттєвого і раціонального в пізнанні. Сенсуалізм і раціоналізм. Знання і віра. Проблеми сучасної епістемології.

Проблема істини в філософії. Концепції істини: кореспондентська, когерентна, прагматична. Об'єктивність істини. Абсолютна і відносна істина.

Праксіологічні аспекти істини. Істина як процес. Конкретність істини. Проблема істини в юриспруденції. Істина і омана. Істинність і правильність. Істина і постправа. Догматизм і релятивізм. Нові реалії сучасної гносеологічної парадигми. Постмодерністський дискурс. Нарративістика. Співвідношення наукових та позанаукових форм знання.

Рекомендовані джерела:

Основні: 18-25.

Додаткові: 18-19, 23.

Тема 8. Наука як тип раціональності та соціальний інститут.

Когнітивний вимір науки. Сутність наукової раціональності. Багатоманіття філософських концепцій науки. Визначення науки. Наука як соціальний інститут. Наука як методологія. Наука як накопичення знань, як традиція. Наука як фактор виробництва. Наука як академічна система. Академічна, вузівська, відомча, виробнича наука. Наука як сфера духовного виробництва. Наукове знання як система, його особливості і структура. Проблема інтуїції у науковому пізнанні. Структура наукового знання. Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання. Особливості, проблеми, методи емпіричного дослідження. Специфіка, проблеми і методи теоретичного пізнання. Структура і функції наукової теорії. Закон як ключовий її елемент. Єдність емпіричного і теоретичного, теорії і практики. Проблема матеріалізації теорії. Когнітивний і соціологічний вимір науки. Наука і ненаука. Антинаука. Анормальна наука. Лженаука. Квазінаука. Критерії науковості. Предметність, об'єктивність, раціональність, спрямованість на сутність, системність наукового знання. Верифікація та фальсифікація. Знання, пізнання і його форми. Виникнення і об'єктивна логіка розвитку науки. Наука і практика. Класифікація наук і проблема періодизації історії науки. Проблема гінези науки. Поняття наукової картини світу. Взаємодія наукової картини світу і буденного досвіду.

Рекомендовані джерела:

Основні: 33-38.

Додаткові: 20, 11.

Тема 9. Методологія пізнання. Форми і методи наукового пізнання.

Основні форми наукового знання: факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія, картина світу. Вимоги до теорії: адекватність об'єкту, повнота відображення, узгодженість між окремими складовими теорії, внутрішня несуперечність, відповідність результатам експериментів. Теорія як єдність

принципів, законів, категорій. Принципи побудови теорії: єдність начала і принципу розгортання знання, єдність історичного і логічного, сходження від абстрактного до конкретного. Описові та математизовані теорії. Загальна і конкретна наукова методологія. Загальнонаукові методи і прийоми дослідження. Архітектоніка науки як системи методів, прийомів, форм. Методи емпіричного рівня пізнання: спостереження, порівняння, вимір, експеримент. Методи теоретичного рівня пізнання: абстрагування, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний метод. Загальнологічні методи: узагальнення і специфікація, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія і моделювання. Історичний і логічний метод. Системний підхід. Взаємодія методів.

Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни, розвиток. Дискурс щодо визначення діалектики. Історичні форми діалектики. Принципи діалектики. Ідея розвитку. Ознаки розвитку і його форми. Об'єктивна діалектика.

Категорії діалектики. Універсальні зв'язки: одиничне, особливе і загальне, явище і сутність. Структурні зв'язки: частина і ціле, зміст і форма. Упорядкованість буття: структура, система, елемент. Зв'язки і детермінації: причина і наслідок, випадковість і необхідність, можливість і дійсність. Метафізика, софістика, еkleктика як альтернативи діалектики. Використання методів наукового пізнання у професійній діяльності юриста.

Рекомендовані джерела:

Основні: 8-12.

Додаткові: 11.

Змістовий модуль 4. Соціальна філософія та антропологія

Тема10. Суспільство як соціальна система.

Феномен соціального. Соціальне буття людини як реальний життєвий процес. Поняття соціуму. Предметність, діяльність, спілкування – форми існування соціуму. Типи соціальної дії: афективна, традиційна, ціннісно-раціональна, цілераціональна (М.Вебер). Основні підходи до розуміння суспільства: натуралізм, матеріалізм, ідеалізм. Географічний детермінізм.

Поняття соціальної системи та її структури. Сферний підхід до аналізу соціуму. Економічна, соціальна, політична, духовна сфери суспільства. Малі та великі соціальні групи (класи, страти). Соціальна стратифікація. Соціальні ролі та статуси. Поняття соціальної мобільності. Поняття народ. Соціально-етнічні спільності людей (рід, плем'я, народність, нація).

Соціодинаміка суспільства і принцип історизму. Єдність і багатоманітність історії. Проблема типологізації історичного процесу. Теорія суспільно-економічної формації. Соціопсихологічні концепції. Об'єктивні умови і суб'єктивні фактори розвитку суспільства. Суб'єкти суспільного розвитку. Роль особистості в історії. Ідея прогресу в історії суспільствознавству.

Рекомендовані джерела:

Основні: 26-30, 32.

Додаткові: 20.

занятті									
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	2	10	3	15	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	82	-	59	-	76	-	59
Максимальна кількість балів: 276									
Розрахунок коефіцієнта: $60/276=0.217$									

Заочна форма навчання.

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	2	10	3	15	2	10
Виконання модульної роботи									
Виконання ІНДЗ		-	-	-	-	-	-	-	-
		-		-		-		-	
Максимальна кількість балів: 103									
Розрахунок коефіцієнта: 1,71									

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;

- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;

- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

– самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;

– самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;

– підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;

– підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;

– презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;

- володіння розумовими процесами;

- мобільність і критичність мислення;

- володіння засобами обробки інформації;

- здібність до творчої праці.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

Тематика самостійних робіт

Тема 1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві

1. Поняття світогляду та основні його характеристики.

2. Суспільно-історичний та особистісний характер світогляду
3. Специфіка міфології як форми світогляду.
4. Сутність релігії як форми світогляду.
5. Специфіка філософії як форми світогляду.
6. Поліваріантність прояву філософії як духовного явища: філософія як наука, філософія як форма суспільної свідомості, філософія як форма культури.
7. Структура філософського знання.
8. Функції філософії.

Тема 2. Антична філософія

1. Предмет філософії та її метод в античній філософській спадщині.
2. Історичні передумови становлення античної філософії
3. Античні натурфілософи як справжні піонери-відкривачі закону незнищенності матерії.
4. Геракліт Ефеський – засновник античної діалектики.
5. Парменід та його вчення про буття.
6. Атомістичний матеріалізм Левкіпа та Демокріта.
7. Осмислення феномену людського буття в руслі філософських вчень софістів і Сократа.
8. Гносеологічна та антропологічна проблематика у філософії Сократа.
 1. Новаторські філософські методи Сократа.
 2. Філософія Платона та її евристичний потенціал.
 3. Утопічна модель ідеальної держави Платона.
 4. Теоретичні здобутки Арістотеля в галузі логіки.
 5. Онтологічні погляди Арістотеля.
 6. Вчення про душу Арістотеля.
 7. Інтегральне поняття форми у Арістотеля.
 8. Аристотелівська критика Платона.
 9. Осмислення людського буття в руслі основних філософсько-етичних вчень раннього еллінізму (кінізм, епікурейство, стоїцизм).
10. Проблема існування людини в елліністичній та римській філософії.
11. Античний еkleктизм Цицерона.
12. Яскраві риси життя античних філософів.

Тема 3. Класична німецька філософія

1. Традиціоналізм і новаторство німецької класичної філософії.
2. Гносеологічна проблематика в німецькій класичній філософії.
3. І.Кант. «Коперніканський переворот» в філософії.
4. Критичний період творчості І Канта.
5. Етичні та правові погляди І Канта.
6. Проблема суб'єкта у „філософії діяльності” Й.-Г.Фіхте.
7. Конкретизація „Я” у філософії Й.-Г.Фіхте.
8. Політичні погляди Й.-Г.Фіхте.
9. «Філософія тотожності» Ф.Шеллінга.
10. Діалектика природи Ф.Шеллінга.

11. Об'єктивний ідеалізм Г. В.Ф.Гегеля.
12. Концепція „Абсолютного Духа” Г.В.Ф.Гегеля.
13. Філософія Духа і його структура.
14. Діалектична логіка Г.В.Ф.Гегеля.
15. Філософія природи і її категорії.
16. Абсолютний Дух: мистецтво, релігія, філософія.
17. Філософія історії Г.В.Ф.Гегеля.
18. Основні ідеї «Філософії права» Г.В.Ф. Гегеля.
19. Критика релігії Л.Фейєрбахом.
20. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Сутність людини.

Тема 4. Сучасні філософські течії

1. Воля до життя» у філософії А.Шопенгауера.
 2. Ірраціональна філософія Ф.Ніцше: переоцінка ціннісних орієнтацій.
 3. Еволюція позитивізму.
 4. Проблема безсвідомого у творчості З.Фрейда.
 5. Розуміння дискурсу у творчості М.Фуко.
 6. Зміст та сутність терміну „деконструкція” у теоретичних доробках Ж.Дерріда.
 7. Сутність комунікативної парадигми Ю.Габермаса та К.-О.Апеля.
 8. Передумови виникнення і основні риси філософії марксизму.
 9. Проблема сучасної філософії науки (Т.Кун, І.Лакатос, П. Феєрабенд).
 10. Проблема наукової раціональності в сучасній філософії науки.
 11. Екзистенціалізм як напрямок сучасної філософії.
 12. Проблема людини в творах екзистенціалістів.
 13. Проблема історії, її смислу та спрямованості в філософії К.Ясперса.
 14. Психоаналітична філософія З.Фрейда.
 15. Філософська антропологія М.Шеллера.
 16. Сучасний структуралізм і постструктуралізм (К.Леви-Стросс, М.Фуко, Ж.Дельоз).
 17. Проблема істини та знання в постмодернізмі.
 18. Поетичне мислення та поетична раціональність постмодерністів.
 19. Розуміння тілесності в творчості постмодерністів.
 20. Юрген Габермас і комунікативний поворот в філософії.
 21. Науково-технічний розвиток і криза класичної філософії Європи.
 22. Орієнтації некласичної філософії.
 23. Специфіка і сутність ірраціоналізму.
 24. Екзистенційна філософія. Вчення про „справжнє” буття.
 25. Концепція „надлюдини” у філософії Ф.Ніцше.
 26. Формування філософської герменевтики.
- Філософська антропологія

Тема 5. Філософське розуміння світу

1. Становлення проблематики буття в історії філософії.
2. Категорія „буття” і її роль в філософії.

3. Пізнавальний смисл категорії „буття”.
4. Буттяприроди та буттялюдини.
5. Проблема субстанції в історії філософської думки.
6. Уявлення про матерію в історіїфілософії.
7. Сучасна наука про склад матерії: речовина, поле.
8. Атрибутиматерії: рух, простір, час.
9. Проблема віртуального буття в сучасній філософії
10. Буття людини в культурі.

Тема 6. Проблема свідомості в філософії

1. Розуміння свідомості в філософії.
2. Генеза свідомості. Відображення як умова появи свідомості.
3. Компонентна і рівнева структура свідомості.
4. Філософське розуміння ідеального.
5. Співвідношення понять "свідомість" і "мислення".
6. Суспільний характер свідомості.
- 7.Сутність, структура і природа свідомості: історія та сучасність в поглядах на проблему.
- 8.Методологічні перспективи при дослідженні свідомості.
- 9.Порівняльний аналіз європейської та східної традицій в розумінні свідомості.
- 10.Штучний інтелект. Моделювання психічних процесів.
- 11.Духовне життя суспільства.
- 12.Сутність і перспективи розвитку екологічної свідомості.

Тема 7. Сутність та структура пізнавального процесу

1. Пізнання та самопізнання в філософському та психологічному дискурсі.
2. Поняття суб'єкта та об'єктапізнання. „Гносеологічна робінзонада” та її критика.
3. Поняття раціональності.
4. Раціональне та ірраціональне в системі сучасного знання.
5. Зміст та сутність принципу довіри суб'єктупізнання.
6. Чуттєве та раціональне пізнання.
7. Сенсуалізм та раціоналізм: сутність та гносеологічні підстави.
8. Проблема істинив постсучасній філософії.
9. Сутність інтервального підходу до розуміння істини в постнекласиці.
- 10.Постмодерністська філософія науки, її сутність і основні представники.
- 11.Основні проблеми сучасної гносеології.
- 12.Проблема істини в філософії та науці.
- 13.. Сутність раціональності як парадигми існування суспільства.

Тема 8. Наука як тип раціональності та соціальний інститут

1. Природа науки. Наука як специфічний вид людської діяльності.
2. Сутність раціональності як парадигми існування суспільства.
3. Наука як модель соціальної діяльності, форма господства, фактор відчуження.
4. Наукова раціональність і техніка. Технізація і життєвий світ.

5. Взаємозв'язок наукових та позанаукових форм пізнання.
6. Пізнавальна цінність наукової дискусії.
7. Криза раціональності і феномен міфологізації в ХХІ ст.
8. Етапи становлення науки: класичний, некласичний, постнекласичний.
9. Критика раціоналістичного проекту Модерна.
10. Постмодерністська філософія науки, її сутність і основні представники.

Тема 9. Методологія пізнання. Основні філософські методи

1. Метод як внутрішня організація людської діяльності.
2. Наука між крайнощами методологічної ейфорії та методологічного негативізму.
3. Основні методи філософського пізнання.
4. Методологізм як провідна настанова новоєвропейської філософії.
5. Методологічний плюралізм та антиметодологізм як позиції в сучасній філософії.
6. Проблема методологічних орієнтацій в сучасній європейській філософії.
7. Особливості філософського методу.
8. Герменевтика та герменевтичний дискурс як методологічні позиції.
9. Значення методологічної свідомості для сучасної науки.
10. Ідея розвитку в історії філософії та науки.
11. Діалектична проблематика в античній філософії.
12. Діалектика Н. Кузанського.
13. Принцип тотожності мислення та буття в спадщині німецької класичної філософії.
14. Ідеалістична діалектика Г.В.Ф. Гегеля.
15. Матеріалістична діалектика К. Маркса та Ф. Енгельса.
16. Співвідношення екзистенції та діалектичного розуму в творчості Ж.-П. Сартра.
17. Розвиток діалектики в філософських доробках київської школи (П. Копнін, М. Злотіна, В. Босенко, І. Бондарчук).
18. Основні закони діалектики.
19. Категорії діалектики.
20. Проблема індивідуального засвоєння категорій діалектики.
21. Категорії як зв'язки мислення.
22. Проблема взаємозв'язку категорій діалектики.
23. Сутність діалектичного історизму.
24. Негативна діалектика як критика теорії пізнання.

Тема 10. Суспільство як соціальна система.

1. Тотожність та відмінність понять „соціальне” та „суспільне”.
2. Проблема походження суспільства.
3. Соціальна реальність та соціальна дійсність: тотожність та відмінності.
4. Соціальна раціональність класичного типу.
5. Раціоналізація соціальних відносин та формування соціальної раціональності некласичного типу.

6. Глобалізація та інформаційна революція як фактори формування соціальної раціональності постнекласичного типу.
7. Аксиологічна складова функціонування сучасного суспільства.
8. Постмодернізм про сучасне суспільство.
9. Екологічна проблема і її сутність.
10. Соціально-філософські виміри глобалістичної свідомості.
11. Глобалізм та альтерглобалізм як полюси глобалістичної свідомості.
12. Екологізація світогляду XXI століття - нагальна потреба сьогодення.
13. Антропосоціогенез: сучасний стан проблеми.
14. Людина в інформаційному суспільстві.
15. Культура і цивілізація. Проблеми сучасного інформаційного суспільства.
16. Сутність та перспективи маніпулювання суспільною та індивідуальною свідомістю
17. Інтеграція культури, науки, освіти як фактор соціальної модернізації суспільства.

Тема 11. Проблема людини в філософії

1. Поняття людини в історії філософії. Людина, індивід, особистість.
2. Сутність та зміст філософської антропології.
3. Духовні виміри людини та її складові.
4. Проблеми самореалізації особистості.
5. Поняття людського потенціалу і його основні характеристики.
6. Свідомість, свобода та відкритість буттю як необхідні умови людського існування.
7. Ситуація людини як етична проблема. Проблема людини в історії філософської думки.
8. Людина Канта, Гегеля, Фейєрбаха, Маркса, Гуссерля, Сартра.
9. Феноменологічна інтерпретація людини і її критичний аналіз.
10. Людина як суб'єкт духовного світу.
11. Проблеми сучасної аксіології.
12. Природа ціннісної свідомості та її генеза.
13. Проблема свободи людини і мета соціального розвитку.
14. Проблема сенсу життя в духовному досвіді людства

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Бал	Критерії
-----	----------

24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи. Семестровий контроль знань студентів у формі екзамену (проводиться письмово, можливо і в електронному вигляді з застосуванням тестів). Студент допускається до складення екзамену за умови, що впродовж семестру він набрав не менше 35 балів з 60 можливих (розрахунок здійснюється через коефіцієнт). Максимальна кількість балів, яку студент може набрати впродовж семестру 60 балів, на екзамені – 40 балів.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Філософія, її предмет і коло проблем.
2. Історичні типи світогляду.
3. Філософія як форма світогляду.
4. Структура філософського знання.
5. Основні функції філософії.
6. Докласичний період розвитку античної філософії: Мілетська школа, Геракліт Ефеський, піфагорійці, Елейська школа, атомісти.
7. Сутність софістики як напрямку античної філософії.

8. Сократ і поворот до гуманістичної філософії.
9. Класичний період античної філософії: філософія Платона (вчення про ідеї, теорія пізнання і соціальна утопія).
10. Філософія Арістотеля: вчення про субстанцію, теорія пізнання, етика, вчення про державу.
11. Філософія Середньовіччя і її основні напрямки: патристика, схоластика.
12. Дискусія про «універсалії» у середньовічній філософії: реалізм і номіналізм.
13. Вчення Томи Аквінського.
14. Філософія епохи Відродження: антропоцентризм, гуманізм і соціальна утопія.
15. Філософія Нового часу: емпіризм (сенсуалізм) Ф.Бекона, Т.Гоббса, Дж.Локка.
16. Раціоналізм Р.Декарта, Б.Спінози, Р.Ляйбніца.
17. Філософія Просвітництва. Французький матеріалізм XVIII століття і його основні проблеми.
18. Класична німецька філософія: І. Кант: теорія пізнання – апріорні форми чуттєвості і розуму. Антиномії Канта.
19. Етичні проблеми у філософії І. Канта.
20. Абсолютний ідеалізм Г. Гегеля: філософська система і діалектичний метод.
21. Соціально-історична проблематика у філософії Гегеля.
22. Антропологічний матеріалізм Л. Фойєрбаха і його концепція сутності релігії.
23. Філософія марксизму.
24. Проблема світу і людини у філософській думці Київської Русі.
25. Києво-Могилянська Академія як центр філософської думки XVII-XVIII ст. в Україні.
26. Г.С. Сковорода – основоположник української класичної філософії.
27. Українська філософія XIX-XX століть.
28. Загальна характеристика сучасної філософії.
29. Позитивізм і його історичні форми.
30. Ірраціоналістична філософія (екзистенціалізм і філософія життя).
31. Філософія фрейдизму та неофрейдизму.
32. Філософія постмодернізму.
33. Категорія «буття» в історії філософії: класична та некласична традиції.
34. Філософське розуміння структури буття.
35. Матерія як філософська категорія. Поняття матерії в історії філософії.
36. Атрибути матерії: рух, простір, час.
37. Поняття свідомості. Сучасні підходи до розуміння свідомості.
38. Структура, функції і сутність свідомості.
39. Свідомість і несвідоме.
40. Сутність пізнання як виду діяльності людини. Суб'єкт і об'єкт пізнання.
41. Пізнання як єдність чуттєвого і раціонального.
42. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання. Методи наукового пізнання.
43. Форми наукового пізнання емпіричного рівня.
44. Форми наукового пізнання теоретичного рівня.
45. Основні концепції істини.
46. Процесуальна природа істини.

47. Істина та омана.
48. Історичні форми діалектики. Діалектика як метод пізнання.
49. Категорії одиничне, особливе, загальне; зміст і форма; необхідність і випадковість.
50. Категорії причина і наслідок; сутність і явище; можливість і дійсність.
51. Альтернативи діалектики: метафізика, софістика, еkleктика.
52. Проблема людини у філософії. Індивід, особистість, індивідуальність.
53. Проблема антропосоціогенезу.
54. Проблема сенсу життя в духовному досвіді людства.
55. Єдність соціального, тілесного та духовного в людині.
56. Поняття про творчість. Етапи творчого процесу.
57. Роль інтуїції, фантазії та діалогічного мислення у творчому процесі.
58. Суспільство як цілісна система, що саморозвивається.
59. Основні методологічні підходи до вивчення суспільства.
60. Суспільна свідомість та її структура.
61. Буденний і теоретичний рівні суспільної свідомості.
62. Суспільний прогрес і його критерії.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Денна форма навчання

Разом: 120 год., із них: лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 40 год., модуль. контр. – 8 год., семестр. контр. - 30 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. Історія філософської думки (82 бали).				Змістовний модуль 2. Філософське розуміння світу (59 балів)		Змістовний модуль 3. Проблема пізнання та його специфіка (76 балів)			Змістовий модуль 4. Соціальна філософія та антропологія (59 балів).	
	Теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Лекції (теми, бали)	Тема 1. Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві (1 бал)	Тема 2. Антична філософія (1 бал)	Тема 3. Німецька класична філософія (1 бал)	Тема 4. Сучасні філософські течі (1 бал)	Тема 5. Філософське розуміння світу. (1 бал)	Тема 6. Проблема свідомості в філософії. (1 бал)	Тема 7. Сутність і структура пізнавального процесу (1 бал)	Тема 8. Наука як тип раціональності та соціальний інститут (1 бал)	Тема 9. Методологія пізнання. Форми і методи наукового пізнання. (1 бал)	Тема 10. Суспільство як соціальна система. (1 бал)	Тема 11 Проблема людина в філософії. (1 бал)
Семінарські заняття (теми, бали)		Антична філософія (10+1 бал)	Німецька класична філософія (1 бал)	Сучасні філософські течі (10+1 бал)	Філософське розуміння світу. (10+1 бал)	Проблема свідомості в філософії. (10+1 бал)	Сутність і структура пізнавального процесу (10+1 бал)	Наука як тип раціональності та соціальний інститут (10+1 бал)	Методологія пізнання. Форми і методи наукового пізнання. (10+1 бал)	Суспільство як соціальна система. (10+1 бал)	Проблема людина в філософії. (10+1 бал)
Самостійна робота	Самостійна робота до першої теми (5 балів)	Самостійна робота до другої теми (5 балів)	Самостійна робота до третьої теми (5 балів)	Самостійна робота до четвертої теми (5 балів)	Самостійна робота до п'ятої теми (5 балів)	Самостійна робота до шостої теми (5 балів)	Самостійна робота до сьомої теми (5 балів)	Самостійна робота до восьмої теми (5 балів)	Самостійна робота до дев'ятої теми (5 балів)	Самостійна робота до десятої теми (5 балів)	Самостійна робота до одинадцять теми (5 балів)
Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)				МКР 2 (25 балів)		МКР 3 (25 балів)			МКР 4 (25 балів)	
Семестровий контроль	Екзамен (40 балів)										

Заочна форма навчання

Разом: 120 год., із них: лекції – 8 год., семінарські заняття – 8 год., самостійна робота – 104 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. Історія філософської думки (82 бали).				Змістовний модуль 2. Філософське розуміння світу (59 балів)		Змістовний модуль 3. Проблема пізнання та його специфіка (76 балів)			Змістовий модуль 4. Соціальна філософія та антропологія (59 балів).	
	Теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Лекції (теми, бали)	Тема 1. Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві Тема 2. Антична філософія Тема 3. Німецька класична філософія (1 бал) Тема 4. Сучасні філософські течії. 1 б.				Тема 5. Філософське розуміння світу. Тема 6. Проблема свідомості в філософії. 1 б.		Тема 7. Сутність і структура пізнавального процесу. Тема 8. Наука як тип раціональності та соціальний інститут. Тема 9. Методологія пізнання. Форми і методи наукового пізнання. 16.			Тема 10. Суспільство як соціальна система. Тема 11. Проблема людини в філософії. 1 б.	
Семінарські заняття (теми, бали)	Антична філософія Німецька класична філософія Сучасні філософські течії (1+10б)				Філософське розуміння світу. Проблема свідомості в філософії. (1+10 б)		Сутність і структура пізнавального процесу Наука як тип раціональності та соціальний інститут Методологія пізнання. Форми і методи наукового пізнання. (10+1 бал)			Суспільство як соціальна система. Проблема людини в філософії. (10+1 бал)	
Самостійна робота	Самостійна робота до першої теми (5 балів)	Самостійна робота до другої теми (5 балів)	Самостійна робота до третьої теми (5 балів)	Самостійна робота до четвертої теми (5 балів)	Самостійна робота до п'ятої теми (5 балів)	Самостійна робота до шостої теми (5 балів)	Самостійна робота до сьомої теми (5 балів)	Самостійна робота до восьмої теми (5 балів)	Самостійна робота до дев'ятої теми (5 балів)	Самостійна робота до десятої теми (5 балів)	Самостійна робота до одинадцятої теми (5 балів)
Поточний контроль (вид, бали)											
Семестровий контроль	Екзамен (40 балів)										

8. Рекомендовані джерела

Основні:

- Баумейстер А.О. Вступ до філософських студій, або Інтелектуальні подорожі до країни філософії: наук. посібник/Андрій Баумейстер.- Київ: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2017. – 236с.
- Бучин О.П. Філософська пропедевтика: історичні типи філософії, світогляду та методології (Античність-Новий час) / О.П. Бучин, Посіб. для заоч. та ден. форм навчання / Ніжин: Держ. пед. Ун-т ім. М Гоголя. – Ніжин, 2004. – 100с.
- Данильян О.Г. Філософія: підручник / О.Г.Данильян, О.П. Дзьобань; Нац. Юрид. Ун. ім. Ярослава Мудрого. - 2-е вид. перероб. І допов. – Харків: Право, 2018, 430с.
- Жацько В.А. Розуміння філософії через діалог з видатними мислителями /

- Віталій Жадько; М-во охорони здоров'я України, Запор. Держ. мед. Ун-т. Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. – 131с.
5. Сич М.М. Філософія: конспект лекцій курсу іст.-філос. пропедевтики для студ. Ун-ту / Г.С.Сич. Ніжин. держ. ун-т ім. М.Гоголя. 2-е вид. перероб і допов. Ніжин, 2006 – 303с.
 6. Скомаровський В.О. Історія європейської філософії: античність, середньовіччя, відродження: посібник/ Валерій Скомаровський; Євр. У-т, Уманська філія. Вид. 2-е випр. і допов. – Умань: Сочинський М.Л., 2018. – 581с.
 7. Толбаш Осман Нурі. Розум і філософія / Осман Нурі Толбаш; (пер. І. Дмитрук; ред. А. Дмитрук). – Хмельницький: Стасюк Л.С., 2018. – 144с.
 8. Філософія: підручник для студентів ВНЗ / (Л.В.Губерський, та ін.; за заг. ред. Л.В.Губерського). – Вид. 2-е перероб. і допов. Харків: Фоліо, 2018. – 620с.
 9. Табачковський В. Філософія: світ людини: Курс лекцій: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. Табачковський, М. Булатов, Н. Хамітов. – К.: Либідь, 2004.
 - 10.12.Філософія: курс лекцій для студ. усіх напрямів підготовки усіх форм навчання / відпов. ред. Г.Є. Аляєв. - Полтава : ПолтНТУ, 2012. - 288 с.
 11. Андрущенко В. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко, Г.Волинка, Н. Мозгова та ін. за ред. Г. Волинки. – К.: Каравела, 2009.
 12. Бичко І. Філософія. Підручник / І. Бичко. – К., 2006. – 656 с.
 13. Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. – Суми, 2010. – Ч. 2. Філософські системи. – 179 с.
 14. Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. – Суми, 2009. – Ч. 1. Історія світової та української філософії. – 112 с.
 15. Бойченко І. Філософія історії / І. Бойченко, М. Горлач, І. Жиленкова, Є. Мануйлов. – К.: Прапор, 2006. – 656 с.
 16. Варвянський С.М. Методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою (Філософія, логіка, релігієзнавство) / С.М. Варвянський, С.В.Шейко. – Полтава, 2007. – 107 с.
 17. Волинка Г. Історія філософії в її зв'язку з освітою: Підручник / За ред. Г. Волинки. – К.: Каравела, 2006.
 18. Гоменич М.Ю. Футурологія, філософія майбуття / М. Голенич. Івано-Франковськ: Лілея – НВ, 2017. – 539с.
 19. Гриненко Г.В. История философии: Учебник. – М.: Юрайт-Издат, 2006.
 20. Гринів О.І. Нариси з історії філософії / Олег Гринів. - Львів: Світ, 2018-430с.
 21. Губерський Л. Філософія: Хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. Л. Губерського. – К.: Знання, 2009. – 621 с.
 22. Додонова В.І. Гносеологія, епістемологія і методологія науки (навчально-методичний посібник для аспірантів та здобувачів) / Автори-укладачі: Додонова В.І., Додонов Р.О. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 140 с.
 23. Ільїн В. Філософія: підручник / В. В. Ільїн. – К. : Альтерпрес, 2002. - Ч.1 : Історія розвитку філософської думки / Авт. передм. А.А. Мазарак, 2002. - 463 с.

24. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручник. – К.: Знання України, 2004. – 214 с.
25. Кононов А.А. Філософія: Учебное пособие для самостоятельного изучения дисциплины. – Харьков: ИД ИНЖЭК, 2005.
26. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 592 с.
27. Лукашевич В.К. Філософія и методология науки: учебн. пособие / В.К. Лукашевич. – Мн.: Современ. шк., 2006. – 320 с.
28. Назар П.С. Філософія людини та особистості (навчальн. посіб. для студентів ВНЗ) / Назар П.С. – Київ: Сталь 2018. – 577с.
29. Огнев'юк В. Філософія. Історія філософії: Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (профільний рівень) / В. Огнев'юк, І. Утюж. – К.: Грамота, 2010. – 256 с.
30. Петрушенко В.Л. Філософія: навч. посібн. (в 2-х част.) / В.Л. Петрушенко. – Львів: Новий світ-2000, 2011. – 647с.
31. Подольська Є. А. Філософія. Підручник К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006. 704 с.
32. Починок І. Б. Феноменологічна філософія: навч. посіб. \І. Починок; М-во освіти і науки України, Чернів. Нац. Унт. Ім. Ю. Федьковича. - Чернівці: ЧНУ, 2018.
33. Саух П.Ю. Філософія / П.Ю. Саух. – К.: ЦУЛ, 2003. – 256 с.
34. Сілаєва Т.О. Філософія / Т.О. Сілаєва. – Тернопіль, Астон, 2003. – 216 с.
35. Феномен життя у сучасному філософському дискурсі/ М.М. Кисельов, Т.В. Гардашук, Ю.А. Іщенко, С.І. Грабовський; (відп. Ред. М.М. Кисельов) НАН України.- Київ: Лисенко М.М. 2018. - 259с.
36. Філософія (філософія, релігієзнавство, логіка, етика та естетика): методичні рекомендації до написання контрольних робіт / [уклад.: Л. Дротянко, О. Матюхіна, С. Ягодзінський та ін.] - К.: НАУ, 2012. – 116 с.
37. Філософія : підручник / І. Бичко, І. Бойченко, В. Табачковський та ін. -2-е вид., стереотип. -К.: Либідь, 2002. -405 с.
38. Філософія, логіка, філософія освіти. Кредитно-модульний курс[текст]: навч. посіб./ За ред. Додонова Р.О., Мозгового Л.І. - К.: Центр учбової літератури, 2014.-512с.

Додаткові:

1. Августин А. Исповедь: Пер. с лат. – Москва: Канон+, 1997. – 464 с.
2. Августин Блаженный. О граде Божиим. – Минск: Харвест, Москва: АСТ, 2000. – 1296 с.
3. Адлер А. Воспитание детей: взаимодействие полов: Пер.с англ. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 441 с.
4. Аквінський, Тома. Коментарі до аристотелевої “Політики”: Пер. з латини - К.: Основи, 2000.-794 с.
5. Аристотель. Политика. - Москва: Мысль, 1997. - 458с.

6. Декарт Р. Сочинения: В 2 т.: Пер. с лат. и франц./ Мысль. – Москва, 1989. - Т.1 - 654 с.
7. Кант И. Критика чистого разума. - Ростов-на-Дону: Феникс, 1999. - 672 с.
8. Лукрецій, Тіт Кар. Про природу речей: Пер. з лат. - К.: Дніпро, 1988.– 191с.
9. Мак'явеллі Н. Флорентійські хроніки; Державець: Пер. з іт. – К.: Основи, 1998.- 492 с.
- 10.Монтень М. Опыты. Избранные главы: Пер. с фр. - Москва: Правда, 1991. – 656 с.
- 11.Немецкая классическая философия: В 2 т./ ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, Фолио. – Москва, Харьков, 2000. – Т.1: Кант И., Гегель Г.В.Ф., Шеллинг Ф.В.И. – 784 с.
- 12.Ницше, Фридрих. По ту сторону добра и зла: Пер. с нем. – Москва: ЭКСМО-ПРЕСС; Харків: Фолио, 1998. – 1054 с.
- 13.Ницше, Фридрих. Сочинения: В 2 т./Мысль. – Москва, 1997. - Т.1. - 829 с.
- 14.Платон. Сочинения: В 4 т.: Пер. с древнегреч./ . – Москва: Мысль, 1990. - Т.І.- 860 с.
- 15.Сартр Ж.-П. Бытие и ничто: опыт феноменологической онтологии: Пер. с франц. - Москва: Республика, 2000. – 638 с.
- 16.Сартр Ж.-П. Дороги свободы: [тетралогия]: Пер. с франц.– Харків: Фолио, 1997. – 367 с.
- 17.Сартр Ж.-П. Последний шанс: Пер.с франц. – Санкт Петербург: Азбука, 2000. – 460 с.
- 18.Сковорода Г. Повне зібрання творів: У 2 т./ Наукова думка. – К., 1973. - Т.2.– 574 с.
- 19.Сковорода Г. Повне зібрання творів: У 2 т./Наукова думка. – К., 1973. - Т.1. – 531 с.
- 20.Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество: Пер. с англ. – Москва: Политиздат, 1992. – 543 с.
- 21.Фрейд З. Очерки по психологии сексуальности: Пер. с нем. – Минск: Попури, 1999. – 480 с.
- 22.Фрейд З. По сторону принципа наслаждения. Я и Оно. Неудовлетворенность культурой. – Санкт Петербург: Алетейя, 1998. – 251с.
- 23.Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности: Пер. с англ.– Москва: АСТ, 1998. – 670 с.
- 24.Фромм Э. Человеческая ситуация: Пер.с англ. – Москва: Мысль, 1995. – 238с.
- 25.Юнг К. Г. Бог и бессознательное. – Москва: АСТ: Олимп, 1998. – 477 с.
- 26.Юнг К. Г. Дух и жизнь: Пер. с нем.– Москва: Практика, 1996. – 551 с.